

1. Το Γαλλικό Σύνταγμα : Γενικά χαρακτηριστικά και μία σύντομη επισκόπηση του περιεχομένου του – Πολιτικό σύστημα της Γαλλίας

Το Γαλλικό Σύνταγμα ψηφίστηκε στις 4 Οκτωβρίου 1958 και είναι γνωστό ως Σύνταγμα της 5ης Δημοκρατίας. Έχει αναθεωρηθεί ήδη 17 φορές, με πιο πρόσφατη την αναθεώρηση που έγινε στις 2 Οκτωβρίου 2000. Το Σύνταγμα του 1958 αντικατέστησε το Σύνταγμα της 27ης Οκτωβρίου 1946. Κύριος εμπνευστής του υπήρξε ο Charles de Gaulle.

Το Γαλλικό Σύνταγμα διακηρύσσει πανηγυρικά την προσήλωση της Γαλλικής Δημοκρατίας στη Διακήρυξη του Ανθρώπου και του Πολίτη του 1789, καθορίζει ως Πολίτευμα της Γαλλίας την «αβασίλευτη Πολιτεία, αδιαίρετη, χωρισμένη από την Εκκλησία, δημοκρατική και κοινωνική», πηγή δε κάθε εξουσίας ορίζεται ο λαός. Το Σύνταγμα χαρακτηρίζεται από τη δυαδικότητα των εξουσιών ανάμεσα στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και την Εθνοσυνέλευση. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας εκλέγεται με άμεση και καθολική ψηφοφορία για περίοδο 7 ετών. Ασκεί την εκτελεστική εξουσία («Προεδρική Δημοκρατία») και διορίζει τον Πρωθυπουργό, ο οποίος πρέπει να έχει την ψήφο εμπιστοσύνης της Εθνοσυνέλευσης. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας διορίζει επίσης, και παύει τους υπουργούς ύστερα από πρόταση του Πρωθυπουργού, προεδρεύει στο Υπουργικό Συμβούλιο και μπορεί να διαλύει την Εθνοσυνέλευση και να θέτει σε δημοψήφισμα σημαντικά νομοσχέδια.

Το γαλλικό κοινοβούλιο αποτελείται από δύο Σώματα: την Εθνοσυνέλευση και τη Γερουσία. Οι 577 βουλευτές της Εθνοσυνέλευσης εκλέγονται σε ένα γύρο με καταλόγους στα διάφορα εκλογικά διαμερίσματα της χώρας. Αντίθετα, οι 317 γερουσιαστές εκλέγονται για μία περίοδο 9 ετών με άμεση ψηφοφορία από ένα Σώμα εκλεκτόρων που αποτελείται από τους βουλευτές, τους γενικούς συμβούλους των διαμερισμάτων, τους δημάρχους και δημοτικούς συμβούλους. Κάθε 3 χρόνια ανανεώνεται το 1/3 της Γερουσίας.

Τα νομοσχέδια υποβάλλονται και στα δύο Σώματα και σε περίπτωση διαφωνίας, συστήνεται «Επιτροπή Συνεννόησης» επιφορτισμένη να συντάξει νέο συμβιβαστικό σχέδιο νόμου. Σε περίπτωση που δεν επέλθει συμβιβασμός, την τελική απόφαση την έχει η Εθνοσυνέλευση.

Η δημόσια διοίκηση της Γαλλίας έχει συγκεντρωτικό χαρακτήρα, παρά το γεγονός ότι η χώρα διαιρείται σε 26 περιφέρειες, 100 διαμερίσματα και 36.547 δήμους και κοινότητες. Υπάρχουν 4 υπερπόντια διαμερίσματα (Γαλλική Γουιάνα, Γουαδελούπη, Μαρτινίκα και Ρεινιόν) και 4 υπερπόντια εδάφη.

2. Σύγκριση των άρθρων 52,53,54 και 55 του γαλλικού Συντάγματος του 1958 με τα αντίστοιχα άρθρα του ελληνικού Συντάγματος του 1975/1986/2001.

Μέχρι την αναθεώρηση του 1992 το γαλλικό Σύνταγμα (1958) δεν περιείχε ειδικό νομικό έρεισμα για τη συμμετοχή της Γαλλίας στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες. Εφαρμόζονταν συνεπώς οι γενικές συνταγματικές διατάξεις που ρυθμίζουν τα των διεθνών συνθηκών και συγκεκριμένα τα ακόλουθα άρθρα, όπως αυτά ισχύουν σήμερα και από τα οποία προκύπτει οπωσδήποτε η υπεροχή των ευρωπαϊκών Συνθηκών, δηλαδή του πρωτογενούς κοινοτικού δικαίου :

Κεφάλαιο VI : Διεθνείς συνθήκες και συμφωνίες

• Άρθρ. 52 . –

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας διαπραγματεύεται και επικυρώνει τις συνθήκες.

Ενημερώνεται για όλες τις διαπραγματεύσεις που τείνουν στην σύναψη μιας διεθνούς

συνθήκης μη υποκείμενης σε επικύρωση.

• Άρθρ. 53 . –

Οι συνθήκες ειρήνης, οι συνθήκες εμπορίου, οι συνθήκες ή οι συμφωνίες σχετικά με τη διεθνή οργάνωση, αυτές που δεσμεύουν την οικονομία του Κράτους, αυτές που τροποποιούν διατάξεις νομοθετικής φύσεως, αυτές που σχετίζονται με την κατάσταση των ατόμων, αυτές που συνεπάγονται παραχώρηση, μεταβολή ή προσάρτηση της επικράτειας, δεν δύνανται να επικυρωθούν ή να εγκριθούν παρά μόνο δυνάμει νόμου. Τίθενται σε εφαρμογή, αφού επικυρωθούν ή εγκριθούν. Καμία παραχώρηση, μεταβολή, προσχώρηση της Επικράτειας δεν ισχύει χωρίς τη συναίνεση των ενδιαφερόμενων πληθυσμών.

• Άρθρ. 53-1 . –

Η Δημοκρατία της Γαλλίας μπορεί να συνάψει με τα ευρωπαϊκά Κράτη, που συνδέονται με τους ίδιους με αυτήν δεσμούς σε θέματα ασύλου και προστασίας των Δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών, συμφωνίες που να καθορίζουν τις αρμοδιότητές τους ως προς την εξέταση αιτημάτων ασύλου που τους παρουσιάζονται. Όμως, ακόμη και αν το αίτημα δεν υπάγεται στην αρμοδιότητά τους σύμφωνα με τις συμφωνίες, οι αρχές της Δημοκρατίας της Γαλλίας έχουν πάντοτε το δικαίωμα να δίνουν άσυλο σε κάθε αλλοδαπό που διώκεται για τη δράση του υπέρ της ελευθερίας ή που ζητά την προστασία της Γαλλίας για κάποιο άλλο λόγο.

• Άρθρ. 54. –

Εάν το Συνταγματικό Συμβούλιο, παριστάμενο από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, τον Πρωθυπουργό, τον Πρόεδρο της μίας ή της άλλης Βουλής ή από εξήντα βουλευτές ή εξήντα γερουσιαστές, έχει δηλώσει ότι μία διεθνής δέσμευση περιλαμβάνει έναν όρο που αντίκειται στο Σύνταγμα, η άδεια επικύρωσης ή έγκρισης της σχετικής ρήτρας διεθνούς υποχρέωσης δεν δύναται να δοθεί παρά αφού αναθεωρηθεί το Σύνταγμα.

• Άρθρ. 55. –

Οι συνθήκες ή συμφωνίες που κυρώθηκαν ή εγκρίθηκαν κανονικά, έχουν, από τη δημοσίευσή τους, ανώτερη τυπική ισχύ από αυτή των νόμων, υπό τον όρο ότι κάθε συμφωνία ή συνθήκη εφαρμόζεται και από το άλλο συμβαλλόμενο μέρος.

3. Σύντομη ιστορική αναδρομή στη διαδικασία που ακολούθησε η Γαλλία για την πλήρη ένταξη της στην Ευρωπαϊκή Ένωση και σχετική νομολογία.

Μία διέξοδο στο συνταγματικό «κενό» της ελλείψεως ειδικών διατάξεων για την προσχώρηση της Γαλλίας στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες, παρείχε η αρχικά προφανώς για άλλους σκοπούς εξυπηρετούσα διάταξη του Προοιμίου του Συντάγματος του 1946, η οποία προέβλεπε ότι υπό την επιφύλαξη της αμοιβαιότητας, η Γαλλία συγκατατίθεται στους περιορισμούς κυριαρχίας που είναι αναγκαίοι στην οργάνωση και την υπεράσπιση της ειρήνης. Υπό το κράτος όμως του Συντάγματος του 1946, διατυπώθηκαν αμφιβολίες αν η διάταξη αυτή του προοιμίου αντισταθμίζει τις συνταγματικές διατάξεις, κατά τις οποίες η εθνική κυριαρχία ανήκει στον γαλλικό λαό (άρθρο 3) και η Εθνική Συνέλευση ψηφίζει μόνη τους νόμους, χωρίς να μπορεί να μεταβιβάσει το δικαίωμα αυτό (άρθρο 15).

Οι διατάξεις όμως αυτές του Προοιμίου τροποποιήθηκαν ουσιαστικά με το Σύνταγμα του 1958 με την ενίσχυση της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας και προπάντων του Προέδρου της Δημοκρατίας, καθώς και με την εισαγωγή του δημοψηφίσματος. Το άρθρο 54 του γαλλικού Συντάγματος καθιέρωνε ότι οι κανόνες του διεθνούς δικαίου και οι διεθνείς συνθήκες έχουν υπερνομοθετική ισχύ και όχι υπερσυνταγματική. Η σχέση αυτή ανάμεσα στο διεθνές και κοινοτικό δίκαιο και στο γαλλικό νόμο

επικράτησε ύστερα από μία μακρά αμφιλεγόμενη και αντιφατική στάση των γαλλικών δικαστηρίων. Συγκεκριμένα σύμφωνα με την νομολογία των γαλλικών δικαστηρίων έγινε δεκτή η αρχή της υπεροχής του κοινοτικού δικαίου έναντι του απλού γαλλικού νόμου. Την άποψη αυτή επιβεβαίωσαν στη συνέχεια δύο αποφάσεις του γαλλικού Συμβουλίου της Επικρατείας (Conseil d'Etat 90 Nikolo RGPIP 1989, 1041), με τις οποίες το δικαστήριο δέχθηκε την υπεροχή του κοινοτικού δικαίου και έναντι των μεταγενέστερων γαλλικών νόμων.

Το γαλλικό Συνταγματικό Συμβούλιο, που ιδρύθηκε με το Σύνταγμα του 1958, είχε ερμηνεύσει ήδη από το 1958, κατά τον έλεγχο διαφόρων συνθηκών, ευρέως τη διάταξη του Προοιμίου του Συντάγματος του 1946, αλλά και σε άλλες αποφάσεις του, που αφορούσαν τους κυρωτικούς των συμφωνιών για τους ίδιους πόρους της Κοινότητας και για τις άμεσες εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου νόμους, καθώς και ένα νόμο εκτελεστικό της κοινοτικής οδηγίας, δεν αμφισβήτησε την συνταγματικότητα των Συνθηκών. Σε γενικές όμως γραμμές, το συνταγματικό Συμβούλιο απέφευγε να πάρει σαφή θέση στο πρόβλημα της υπεροχής του κοινοτικού δικαίου έναντι του γαλλικού Συντάγματος, αποδεχόμενο τη συμβατότητα των γαλλικών υποχρεώσεων έναντι της Ευρωπαϊκής Ένωσης με το γαλλικό Σύνταγμα. Την ίδια στάση φαίνεται ότι τήρησαν και τα άλλα δύο ανώτατα γαλλικά δικαστήρια το Cour de Cassation και το Conseil d'Etat. Ειδικότερα, το γαλλικό Συμβούλιο της Επικρατείας απέφευγε να λάβει θέση στο ζήτημα της υπεροχής του κοινοτικού δικαίου και επί μακρόν εφαρμόζοντας τη λεγόμενη *acte claire*, απέφευγε να παραπέμψει ζητήματα ερμηνείας του κοινοτικού δικαίου στο Δικαστήριο των Κοινοτήτων, χαρακτηρίζοντάς τα σαφή και μη έχοντα ανάγκη ερμηνείας.

Παρότι όμως η συμβατότητα με το Σύνταγμα τόσο των ιδρυτικών συνθηκών όσο και της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης είχε από την πλειοψηφία της γαλλικής πολιτικής δικαιοσύνης θεθεί υπό αμφισβήτηση, δεν είχε δοθεί η ευκαιρία στο Συνταγματικό Συμβούλιο να εκφραστεί. Η ευκαιρία αυτή δόθηκε με την υπ' αρ. 92-308 DC του Conseil d'Etat της 9ης Απριλίου 1992, με την οποία το Συνταγματικό Συμβούλιο απεφάνθη ότι ορισμένες από τις νέες ρυθμίσεις και ειδικότερα αυτές που αναφέρονται στη συμμετοχή ευρωπαίων αλλοδαπών στις δημοτικές εκλογές, την οικονομική και νομισματική ένωση και την κοινή πολιτική για τις βίζες, προσκρούουν στο γαλλικό σύνταγμα, με συνέπεια να οδηγηθεί η Γαλλία στην αναθεώρησή του (1992).

Ειδικότερα, το Συνταγματικό Συμβούλιο στην απόφασή του αυτή, δεν επανέλαβε τη διάκριση μεταξύ επιτρεπτών περιορισμών και απαγορευμένων μεταβιβάσεων της κυριαρχίας, την οποία ακολουθούσε παλαιότερα, αλλά δέχθηκε τη δυνατότητα μεταβίβασης αρμοδιοτήτων σε διεθνείς οργανισμούς υπό δύο όρους: αφενός την έλλειψη αντίθετης συνταγματικής ρήτρας και αφετέρου τη μη προσβολή των ουσιαστικών προϋποθέσεων της άσκησης της εθνικής κυριαρχίας.

Με βάση την απόφαση αυτή του Συνταγματικού Συμβουλίου εισήχθη στο γαλλικό Σύνταγμα, πριν από την επικύρωση της συνθήκης του Μάαστριχ, ένα νέος Τίτλος με την ονομασία «Κεφάλαιο XV: Ευρωπαϊκές Κοινότητες και Ευρωπαϊκή Ένωση», ο οποίος περιέχει ένα πλέγμα διατάξεων που δεν περιορίζονται μόνο στο να δώσουν συνταγματική κάλυψη στα τρία ειδικά ζητήματα που αμφισβητήθηκαν από το Συνταγματικό Συμβούλιο, αλλά διαμορφώνουν εκ βάθρων τα συνταγματικά θεμέλια για τη συμμετοχή της Γαλλίας στην πορεία προς την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Συγκεκριμένα, στο νέο ειδικό κεφάλαιο του γαλλικού Συντάγματος ορίζεται ότι:

• Άρθρ. 88-1. –

Η Γαλλική Δημοκρατία συμμετέχει στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες και την Ευρωπαϊκή Ένωση, που αποτελούνται από Κράτη που έχουν ελεύθερα επιλέξει, σύμφωνα με τις

συνθήκες που τις εγκαθίδρυσαν, να ασκήσουν από κοινού ορισμένες από τις αρμοδιότητές τους.

Με άλλα λόγια καθιερύεται έμμεσα ως γενική προϋπόθεση συμμετοχής της Γαλλίας στο ευρωπαϊκό οικοδόμημα η από κοινού με τα άλλα Κράτη – μέλη άσκηση ορισμένων αρμοδιοτήτων.

Πέραν αυτού ρυθμίζονται ειδικά τα τρία προαναφερθέντα ζητήματα, τα οποία αμφισβητήθηκαν από το Συνταγματικό Συμβούλιο.

Με την επιφύλαξη της αμοιβαιότητας και σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από τη Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης η Γαλλία συναινεί στη μεταβίβαση εκείνων των αρμοδιοτήτων που είναι απαραίτητες για την ίδρυση της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, όπως και τον καθορισμό των κανόνων σχετικά με τη διάβαση των εξωτερικών συνόρων των Κρατών – μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρ. 88-2).

Με την ίδια δε επιφύλαξη της αμοιβαιότητας και σύμφωνα πάλι με τους όρους που προβλέπονται από την Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το δικαίωμα ψήφου και εκλογής στις δημοτικές εκλογές παρέχεται μόνο στους πολίτες της Ένωσης που διαμένουν στη Γαλλία. Αυτοί οι πολίτες δεν μπορούν να καταλαμβάνουν αξιώματα δημάρχου ή αντιδημάρχου ούτε να συμμετέχουν στο διορισμό των εκλεκτόρων της Γερουσίας και την εκλογή των γερουσιαστών (άρθρ. 88-3).

Επιπλέον καθιερώνεται υποχρέωση της Κυβέρνησης να υποβάλλει στα δύο νομοθετικά σώματα ήδη από τη διαβίβασή τους στο Συμβούλιο των Κοινοτήτων, τις προτάσεις των κοινοτικών πράξεων που περιέχουν διατάξεις νομοθετικής φύσεως και προβλέπεται η δυνατότητα λήψης σχετικών αποφάσεων από τα δύο σώματα και εκτός των συνόδων (άρθρ.88-4).

Εντούτοις, η αναθεώρηση του 1992 δεν ήρκεσε κατά το Συνταγματικό Συμβούλιο για να καλύψει ορισμένα από τα νέα βήματα που πραγματοποιούνταν προς την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση με τη Συνθήκη του Άμστερνταμ και η Γαλλία υποχρεώθηκε σε νέα συνταγματική αναθεώρηση το 1999, ώστε να εναρμονίσει πάλι το Σύνταγμα της με τις νέες διατάξεις της νέας Συνθήκης.

Πράγματι το Συνταγματικό Συμβούλιο στην απόφασή του της 31ης Δεκεμβρίου 1997, έκρινε ότι ήταν αντίθετη με το γαλλικό Σύνταγμα η μεταβίβαση αρμοδιοτήτων υπέρ της Κοινότητας στους τομείς της βίβας, του ασύλου, της μετανάστευσης και άλλων πολιτικών που συνδέονται με την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων -άρθρ. 62 (πρώην άρθρο 73 J) και άρθρ. 63 (πρώην άρθρο 73 K) ΣυνθΕΚ-, στο μέτρο που μετά τη μεταβατική περίοδο των 5 ετών προβλέπεται μετάβαση άνευ άλλου τινός από την αρχή της ομοφωνίας στην αρχή της πλειοψηφίας -άρθρ. 67 (πρώην άρθρο 73 O) ΣυνθΕΚ-, τα δε Κράτη – μέλη στερούνται πλέον του δικαιώματος (νομοθετικής) πρωτοβουλίας.

Ο αναθεωρητικός νομοθέτης, συμμορφούμενος με την ανωτέρω απόφαση του Συνταγματικού Συμβουλίου, προέβη στις αναγκαίες τροποποιήσεις. Έτσι, στο μεν άρθρο 88-2 η πρώτη παράγραφος περιορίστηκε στη μεταβίβαση αρμοδιοτήτων που είναι αναγκαίες για την ίδρυση της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, προσετέθη δε δεύτερη παράγραφος, η οποία δεν περιορίζεται πλέον στη διάβαση των εξωτερικών συνόρων, αλλά αναφέρεται γενικότερη στην ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων. Επίσης, με την ευκαιρία της αναθεώρησης, διευρύνθηκε ο έλεγχος του Κοινοβουλίου επί Κυβέρνησης στα ευρωπαϊκά θέματα. Η Κυβέρνηση εξακολουθεί μεν να υποχρεούται να υποβάλλει στα δύο νομοθετικά σώματα τα νομοθετικής φύσεως σχέδια και προτάσεις ευθύς ως διαβιβασθούν στο Συμβούλιο, δύναται όμως επιπλέον, και αυτό ορίζεται ρητώς, να τους υποβάλλει και κάθε άλλο σχέδιο ή

πρόταση καθώς και κάθε κοινοτικό έγγραφο. Συγκεκριμένα τα άρθρα που τροποποιήθηκαν με την αναθεώρηση του 1999 και ισχύουν μέχρι σήμερα είναι τα ακόλουθα :

• Άρθρ. 88-2. –

Με την επιφύλαξη της αμοιβαιότητας και σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από την Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης που υπογράφηκε στις 7 Φεβρουαρίου 1992, η Γαλλία συναινεί στην μεταβίβαση εκείνων των αρμοδιοτήτων που είναι απαραίτητες για την ίδρυση της Οικονομικής και Νομισματικής Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως για τον καθορισμό των κανόνων σχετικά με τη διάβαση των εξωτερικών συνόρων των Κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Με την ίδια επιφύλαξη και σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από τη Συνθήκη η οποία ιδρύει την Ευρωπαϊκή Κοινότητα στη μορφή της που προκύπτει από την συνθήκη η οποία υπεγράφη στις 2 Οκτωβρίου 1997, μπορούν να μεταβιβασθούν αρμοδιότητες που είναι απαραίτητες για τον καθορισμό των κανόνων που σχετίζονται με την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων και τους τομείς που συνδέονται με αυτήν.

• Άρθρ. 88-3. –

Με την επιφύλαξη της αμοιβαιότητας και σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από τη Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης που υπογράφηκε στις 7 Φεβρουαρίου 1992, το δικαίωμα ψήφου και εκλογής στις δημοτικές εκλογές παρέχεται μόνο στους πολίτες της Ένωσης που διαμένουν στη Γαλλία. Αυτοί οι πολίτες δεν μπορούν να καταλαμβάνουν αξιώματα δημάρχου ή αντιδημάρχου ούτε να συμμετέχουν στο διορισμό των εκλεκτόρων της Γερουσίας και την εκλογή των γερουσιαστών. Οργανικός νόμος που ψηφίζεται υπό τους ίδιους όρους και από τις δύο Βουλές καθορίζει τις προϋποθέσεις εφαρμογής του παρόντος άρθρου.

• Άρθρ. 88-4. –

Η Κυβέρνηση υποβάλλει στην Εθνοσυνέλευση και τη Γερουσία, από τη διαβίβασή τους στο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα σχέδια ή τις προτάσεις των πράξεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και της Ευρωπαϊκής Ένωσης που περιέχουν διατάξεις νομοθετικής φύσεως. Δύναται επίσης να τους υποβάλλει και τα λοιπά σχέδια ή προτάσεις κοινοτικών πράξεων καθώς και κάθε έγγραφο προερχόμενο από ένα θεσμικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σύμφωνα με τους καθορισμένους από τον κανονισμό κάθε Βουλής όρους, δύνανται να ληφθούν αποφάσεις, και εκτός των συνόδων, για σχέδια, προτάσεις ή έγγραφα του προηγούμενου εδαφίου.

Ενδιαφέρον είναι να επισημανθεί ότι η στενή ad hoc διατύπωση που χρησιμοποίησε ο γάλλος αναθεωρητικός νομοθέτης κατά τη ρύθμιση των κατ' ιδίαν θεμάτων και τις δύο φορές που συμμορφούμενος σε αποφάσεις του Συνταγματικού Συμβουλίου, έδωσε συνταγματική κάλυψη σε νέα βήματα προς την ευρωπαϊκή ενοποίηση.

Περιορίσθηκε όμως να παράσχει στη συγκεκριμένη ρύθμιση των κατ' ιδίαν ζητημάτων σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από τη Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (για τη συμμετοχή των κοινοτικών αλλοδαπών στις δημοτικές εκλογές και την οικονομική και νομισματική ένωση) και τους όρους που προβλέπονται από τη Συνθήκη, η οποία ιδρύει την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, στη μορφή της που προκύπτει από τη Συνθήκη η οποία υπεγράφη στις 2 Οκτωβρίου 1997 (για την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων και τους τομείς που συνδέονται με αυτήν) και δεν θέλησε να δώσει συνταγματική κάλυψη στις νέες ρυθμίσεις στη γενικότητά τους και στην πιθανή εξέλιξη τους με νέα τροποποιητική συνθήκη. Επιπλέον ρητώς περιόρισε την από κοινού άσκηση αρμοδιοτήτων σε «ορισμένες» από αυτές. Ομοίως περιόρισε την έκταση της μεταβίβασης αρμοδιοτήτων για την ίδρυση της οικονομικής

και νομισματικής ένωσης και για τον καθορισμό των κανόνων σχετικά με τη διάβαση των εξωτερικών συνόρων, ορίζοντας ότι μεταβιβάζονται αρμοδιότητες που είναι «απαραίτητες» για τους σκοπούς αυτούς. Τέλος, εισήγαγε περιορισμούς στο δικαίωμα συμμετοχής κοινοτικών αλλοδαπών που διαμένουν στη Γαλλία στις δημοτικές εκλογές, ορίζοντας ότι δεν μπορούν να καταλαμβάνουν αξιώματα δημάρχου ή αντιδημάρχου ούτε να συμμετέχουν στο διορισμό των εκλεκτόρων της Γερουσίας και την εκλογή των γερουσιαστών.

4. Η Ερμηνευτική Δήλωση του άρθρου 28 του ελληνικού Συντάγματος από τη σκοπιά του γαλλικού Συντάγματος.

Μετά την αναθεώρηση του 2001, το άρθρο 28 του ελληνικού συντάγματος ορίζει ρητά ότι με την ερμηνευτική του δήλωση ότι αυτό το ίδιο αποτελεί θεμέλιο για τη συμμετοχή της Ελλάδος στις διαδικασίες της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Στην ερμηνευτική αυτή δήλωση αντιστοιχεί, όπως είδαμε αναλυτικά παραπάνω το τμήμα XV του γαλλικού Συντάγματος που φέρει τον τίτλο περί των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και της Ευρωπαϊκής Ενώσεως. Από την ως άνω ανάγνωση των διατάξεων του τίτλου αυτού συνάγεται αβίαστα το συμπέρασμα ότι οι ρυθμίσεις του γαλλικού Συντάγματος είναι πιο ειδικές και λεπτομερειακές σε σύγκριση με αυτές της ερμηνευτικής δήλωσης, η οποία είναι διατυπωμένη με τη μορφή γενικής ρήτρας. Επίσης, στο ελληνικό Σύνταγμα δεν υπάρχει αντίστοιχη ρύθμιση με αυτήν του άρθρου 88 παρ.3 του γαλλικού Συντάγματος σχετικά με το δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι στις δημοτικές εκλογές, όμως με την σύμφωνα με την ερμηνευτική δήλωση του άρθρου 28 του ελληνικού Συντάγματος, το δικαίωμα αυτό αποτελεί συμμετοχή στις διαδικασίες της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης και συνεπώς υφίσταται δυνάμει αυτής της συνταγματικής διατάξεως υποχρέωση της Ελλάδος να εντάξει στο δίκαιο της το δικαίωμα αυτό με νόμο, ο οποίος έχει ήδη εκδοθεί.

5. Συμπεράσματα

Η Γαλλία, προτού προχωρήσει στην επικύρωση των τροποποιητικών συνθηκών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, θεώρησε αναγκαία την προσαρμογή του Συντάγματος της στις νέες απαιτήσεις της ευρωπαϊκής ενοποίησης, παρόλο που διέθετε ήδη ένα γενικό συνταγματικό θεμέλιο για τη συμμετοχή της στο ευρωπαϊκό οικοδόμημα.

Ανταποκρινόμενη, έτσι, στις ριζικές καινοτομίες που επρόκειτο να εισαχθούν με τη Συνθήκη του Μάαστριχ και εν συνεχεία με τη Συνθήκη του Άμστερνταμ, προχώρησε δύο φορές σε αναθεώρηση του Συντάγματός της.

Στο κατώφλι της μεγαλύτερης μέχρι σήμερα διευρυνσιακής πρόκλησης αλλά και ενόψει της επικείμενης Ευρωπαϊκής Συνταγματικής Συνθήκης, πολλοί είναι αυτοί που αναρωτιούνται αν και κατά πόσο είναι συμβατές οι συνταγματικές διατάξεις -μεταξύ άλλων χωρών και- της Γαλλίας με τις ριζικές καινοτομίες που πρόκειται να εισαχθούν με το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα ή -κατά άλλος- με την Ευρωπαϊκή Συνταγματική Συνθήκη. Η ιστορία μέχρι σήμερα έδειξε ότι ναι μεν η Γαλλία ανταποκρίθηκε εγκαίρως και προσηκόντως στην εκάστοτε συνταγματικοπολιτική αναγκαιότητα αναθεώρησης του Συντάγματός της σε κοινοτικά θέματα, πλην όμως η διατύπωση που επέλεξε κάθε φορά ο γάλλος αναθεωρητικός νομοθέτης ήταν πάντοτε δεκτική στενής ερμηνείας και συνεπώς μη ανταποκρινόμενη πλήρως στις μετέπειτα εξελίξεις.